

“Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.”

Проведени мобилности през периода 01.11.2022 – 01.11.2023г. по проект **2022-1-BG01-KA210-VET-000082022 “ENTERpreneurs in EUROPE”**:

Организационна среща през ноември 2022г.

Между 20.11. - 23.11.2022 г. в гр. Исперих, България се проведе първата партньорска среща - административна среща и обмяна на опит. Домакин беше координаторът на проекта – ПГ по СС „Хан Аспарух“. Участваха 3 учители от Liceul Tehnologic ”Marcel Guguianu” Зорлени, Румъния и 3 учители от Adnan Menderes Anadolu Lisesi, гр. Измир, Турция.

Първоначалната организационна среща по проекта спомогна за пряко постигане на целите на проекта, като по време на нея представителите на трите организации обсъдиха всички въпроси, свързани с изпълнението на проекта, включително дейностите и резултатите от планираните основни цели и насоките, като това проправи пътя за успеха на изпълнението на проекта.

На първия ден от срещата гостите бяха посрещнати в ПГСС „Хан Аспарух“ с художествено-музикална програма, изпълнена от участниците в проектните дейности. Учениците рецитираха стихотворения на езиците на партньорските организации, както и стихотворения на английски език. Представиха се и училищата, които са партньори по проекта. Учениците изпълниха и български народни песни, представяйки богатството на българския фолклор. Гостите бяха приветствани и от Директора на ПГСС „Хан Аспарух“, Исперих г-н Сали Назиф, който изказа вълнението си относно предстоящата среща и изпълнението на проектните дейности. По време на срещата се изработи общ подробен план за дейности по месеци, коментираха се предстоящите срещи, обсъди се задължителната документация относно изпълнението на проекта. Учителите от трите партньорски организации присъстваха на урок по земеделска техника, където ученици от гимназията показаха умения за работа със симулатор за обработка на почвата – обръщане, разрохкване, размесване - и показаха знания относно отделните манипулации, които са необходими за успешно отглеждане на земеделски култури. Бяха изработени табла, които представят партньорските организации и банер, отразяващ основна информация относно проекта и срещата в България.

Групата се среща с общинската администрация в гр. Исперих и кмета на общината инж. Белгин Шукри, който представи образователната система и училищата в

общината. Кметът изрази мнение, че Европейските проекти са важен момент от развитието на нашите ученици и сподели, че освен всичко проектът допринася и за популяризиране на културните и исторически паметници в региона. В късния следобед разгледахме Етнографската къща в гр. Исперих, където беше изложена пътуващата изложба на Русенския музей за женско облекло от 19.век.

Вторият ден от срещата започна със среща с началника на РУО – Разград г-н Ангел Петков, който приветства с добре дошли гостите и разказа за предизвикателствата на българската образователна система и образованието в гр. Разград и в областта. В края на срещата той пожела успешна реализация на проектните дейности като изрази убеждението си относно устойчивостта на резултатите по проекта. Денят продължи с посещение на крепостта Царевец във Велико Търново. Гостите бяха заинтригувани от разказа на екскурзовода за славната българска история. Следваше и разходка сред културните и исторически забележителности на България в парк Мини България, където може да се проследи развитието на българската история, да се разгледат дворците на българските царе и българските православни храмове. Гостите се разходиха и в Самоводската чаршия, където се насладиха на възрожденската архитектура. Разгледаха различните занаятчийници – грънчарска, оръжейна, резбарска, тъкачница и др. По този начин гостите се запознаха с архитектурата, миналото и бита на българското население на Велико Търново.

Третият ден започна със среща с местния млад предприемач Яман Хюсмен в с. Драгомъж, където е разположена модерна кравеферма. Стопанството се състои от две сгради за отглеждане на животните и една сграда с доилна зала, млечно отделение и родилно. Гостите с интерес разгледаха новите технологии за доене, хранене и отглеждане на животните, и се радваха на новородените телета. След разходката до кравефермата гостите се събраха в ПГСС „Хан Аспарух“ и дискутираха предстоящите дейности и задачите, които ще се поставят на учениците по проекта. Следобяд се проведеха и културни посещения в близост до гр. Исперих – разгледахме Свещарската тракийска гробница в с. Свещари, която е обект от световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО и музея към гробницата. Тя е една от най-добре запазените тракийски гробници по българските земи. Намира се близо до село Свещари, община Исперих и е на 42 км от Разград. Тя е част от историко-археологически резерват „Сборяново“, обхващащ западната част от Лудогорското плато между селата Свещари и Малък Поровец. Резерватът обхваща още няколко могили, осанки от древен тракийски град и мюсюлманското светилище – Демир баба текке. Гостите бяха впечатлени от разказа на служителя на Исторически музей гр. Исперих и от архитектурните особености на гробницата. Денят приключи в „Културен комплекс Свещоливница“ в село Свещари. В работилницата на комплекса Тук гостите се запознаха с технологията на един прастар занаят, дал името на селото – леенето на свещи. Те се насладиха на готовите изделия от керамика и восък, и се забавляваха като сами си направиха свещи, които им бяха подарени от любезните домакини и служители на Свещоливницата.

Обучение на учители и ученици през март 2023г – 05.03.2023г- 09.03.2023г.

Представяне на местни или национални предприемачи във връзка със Седмицата на предприемачеството в Турция (първата седмица на март) – по време на срещата в Турция участниците в проектните дейности представиха местни и национални предприемачи като целта е учениците да се мотивират за лично развитие, за използване на креативност, иновации, вземане на решения и по-голяма убеденост в необходимостта от учене през целия живот

От резултатите от обучението успяха да се възползват представителите на трите организации – учители, ученици, техните партньори и представители на заинтересованите страни, които добиха ясна представа за дейностите и процесите, които трябва да бъдат използвани в следващите етапи на проекта за успешно изпълнение на проекта от трите страни.

Индиректни бенефициенти на дейността бяха местни фермери и предприемачи, които участваха в изпълнението на дейностите по проекта.

Очакваният резултат от дейността в дългосрочен план, чрез този проект, беше насърчаването на други млади хора, професионалисти, организации и институции да участват в програмата. Повишихме стремежа на останалите ученици към висок успех, присъствие и участие в повече извънкласни дейности. Насърчихме и други учители да помислят за подобряване на своите умения и компетенции и за актуализиране на своите знания и методи на работа.

Първият ден от срещата в Измир започна с изпълнение на проектните дейности – в центъра за предприемачество в Каршияка беше проведено обучението на учителите и учениците на домакините. Обучението „Ние знаем много повече за предприемачите“ беше базирано на неформално образование и включваше казуси и дискусии по темата на проекта, както и поредица от творчески работилници, в които участниците имаха

възможност да придобият предприемачески и лични умения. Участниците работиха по създаване на CV, разработиха и представиха бизнес планове в сформирани екипи по модел Canva. Екипите бяха подпомогнати от участието на учениците и тяхното нестандартно и креативно мислене. Решаваха казуси относно представяне на предмети от заобикалящата ги действителност като идеята беше да могат да убедят потенциалните купувачи относно уникалните качества на продукта, който представят. Състоя се и сесия за качествата, които трябва да притежава предприемачът.

На следващия ден от мобилността участниците бяха гости на заместник-кмета на Каршияка г-жа Саадет Чагълън, която е отговорна за климатичните промени и опазването на околната среда чрез рециклиране. Тя разказа за жените предприемачи в града и как местното управление подпомага тяхната дейност - жените, които произвеждат екологично чисти продукти и продават продукцията си на детските гради и в града. Г-жа Чагълън беше заинтересована от проектните дейности, тъй като те са свързани пряко и с нейната дейност като заместник-кмет. Следваше посрещане на гостите в Гимназия „Аднан Мендерес“, където бе представена музикална програма. Учениците на домакинските представиха и национални предприемачи във връзка със Седмичката на предприемачеството в Турция, която съвпаднаше с мобилността по проекта. Гостите имаха уникалната възможност да опитат турската кухня с ястия, които бяха приготвени от учениците и техните родители. Денят продължи с организирана среща в Университет „Каршияка“ относно изработване на Европас сертификати. Тук на участниците им бе предоставена полезна информация от екип от трима университетски преподаватели относно издаването на сертификати Европас. Денят приключи с посещение на Музей за турското подводно богатство, който се намира на територията на Университет „Каршияка“. Участниците разгледаха интересни екземпляри като най-малката рибка, акулите, рибата меч, костенурките и др.

По време на срещата в Турция бяха организирани и културни разходки в града и в околностите на гр. Измир. На третия ден от мобилността участниците посетиха древния град Ефес, който е разположен недалеч от Измир, къщата на Дева Мария и малкото туристическо селце Шириндже, известно с уникалната си архитектура и атмосфера. В Ефес участниците се насладиха на разходката в разкритие части от сградите на града и въпреки че са полуразрушени показват разкоша и величието на този древен град. Библиотеката на Целуис, стадионът, театърът, Траяновият фонтан, Вратата на Херакъл с богинята Нике и още редица впечатляващи забележителности. В близост до Ефес се намира и къщата на Дева Мария като има редица доказателства, че тя е живяла в този древен град. Тук гостите се потопиха в християнската религия като посетиха най-старата църква, посветена на Дева Мария. Не пропуснаха да оставят и късметчета на стената на желанията в близост до дома ѝ. Денят приключи в малкото село Шириндже. То е известно с варосаните си бели къщи със старинна архитектура, тесните калдъръмени улички и бутилките с местно вино. Гостите посетиха местна винарна изба и дегустираха различни вина.

През последния ден от мобилността в Турция участниците в срещата обиколиха град Измир и се насладиха на неговата уникална атмосфера. Един от най-забележителните монументи е часовниковата кула, разположена в средата на площада на конака с височина от 25 м. и построена от една от най-големите групи от населението – левантите, живеещи главно в Буджа и Борнова – квартали на Измир. Гостите се разходиха по крайбрежната алея и по местната чаршия.

Мобилност през юни 2023 г. Международна учебна дейност (Смесена мобилност за ученици и учители) Зорлени/ Румъния

В Румъния участниците взеха участие в различни демонстративни дейности, семинари, дейности за социализация, културни и учебни посещения през периода 04.06.2023 – 10.06.2023г.

Целевата група за тази дейност беше съставена от седем ученици от България и седем ученици от Турция, които взеха участие в тази дейност заедно с двадесет румънски ученици.

Развитието на предприемачески умения е от съществено значение за учениците на тримата партньори, така че всички участници представиха свои собствени предприемачески проекти и бизнес планове.

От представителите на трите организации се очакваше да постигнат поставените цели по време на срещата в Румъния, за да могат да разпространят въздействието на проекта извън него – до по-широки слоеве от населението на трите страни – което отново е в интерес на всички цели на проекта.

Дейностите по проекта стартираха през първия ден от срещата в понеделник 5 юни със среща с местен предприемач и неговото семейно ваканционно селище в Сарби. Тук учениците проведоха интервю със семейство Хултоана, които разказаха как са основали семейния бизнес и защо решили да се завърнат на родното си място. Споделиха, че опита, който са придобили в чужбина, е важен фактор за техния успех. Ваканционното селище разполага с басейн, с езеро, където се развъжда риба и може да се лови риба, с пригодени хижи за барбекю, с кътове за развлечения. Най-интересна за учениците се оказа стрелбата с лък. След пътуването до Румъния учениците си отдъхнаха сред спокойната атмосфера и с любезното съдействие на домакините.

На следващия ден участниците бяха посрещнати в Техническа гимназия „Марсел Гугуяну“ в Зорлени. Тук приветствени слова поднесоха директорът на гимназията г-н Гинду Ливиу, кметлицата на Зорлени г-жа Паула Хултоана. Проведоха се

срещи с хора от бизнеса, които представиха собствения си бизнес, а учениците се запознаха с тях чрез задаване на въпроси. През следващите дни посетихме двама от тези предприемачи.

За насърчаване на предприемачеството сред учениците беше поканено семейство успешни местни предприемачи от Зорлени. Те са пример, тъй като са успели да превърнат страстта си в бизнес. Семейство Кошеру обича пчелите и напълно натуралните продукти, които идват от богатството на природата. Това прекрасно семейство е взело за модел силата на труда и усърдието, търпението, начина на организация и комуникация на пчелите, занимаващи се с производството, преработката и търговията с пчелни продукти. Надяваме се, че семейство Кошеру е модел, пример, източник на вдъхновение в предприемачеството за учениците.

В гимназия „Марсел Гугуяну“ гостите бяха посрещнати с музикална програма, а учениците – домакини представиха чрез презентация проведените досега проектни дейности. Освен това учениците от трите партньорски училища представиха и бизнес плановете, които създадоха след обучението на учителите в Измир, Турция и чрез които бяха избрани като участници в мобилността. Всички участници опитаха вкусната традиционна румънска кухня, която беше приготвена от семействата на учителите и учениците от гимназията.

На следващия ден учениците от България и от Турция работиха с румънските ученици в гимназията в Зорлени и заедно създадоха бизнес плановете и проекти по предприемачество, които след това представиха на жури, съставено от учители. Победителите бяха почерпени с обяд, осигурен от домакините.

По-късно през деня всички участници посетиха дома на семейство Кошеру, където се намира и пчелинът им. Семейството произвежда мед и пчелни продукти. Много интересен момент беше „срещата“ със самите пчели. На всички участници бяха осигурени безопасни маски и те безопасно се разходиха сред пчелите под ръководството на домакина. Тук участниците разгледаха и работилницата, в която се вади меда. Г-н Кошеру отговори на въпроса „Какъв е ключът към успеха?“ както следва: „Що се отнася до „ключа към успеха“, отговорът зависи от няколко фактора, като нивото на предварителна подготовка, сумата, която трябва да инвестирате, времето, което отделяте, колко страст влагате в бизнеса, опитът от други бизнеси, които са предшествовали пчеларството, способността за развитие на пчеларска мрежа, бизнес стратегии и ценности, придобити в живота.

И също толкова важна е крайната цел, която си поставяте. Повечето го правят само за пари и се отказват още в началото. Малцина го правят с дългосрочна визия и само някои го правят със страст.

„За мен успехът означава здраве, хармония в семейството, удовлетворение от професията, но преди всичко цялото въздействие върху хората около мен. Когато ги имате, всичко останало следва естествено. Пчеларството е като почивка сред природата.“

Дейностите завършиха с пожелание за успех в реализирането на проекта и в развиването на ключови умения в сферата на предприемачеството!

На този ден следобяд учениците посетиха оранжерия за отглеждане на цветя за град Бърлад. Служителите разказаха на учениците спецификата при отглеждането на цветя, торовете, които използват, напоителната и отоплителната система. След всички тези проектни дейности учениците си отдъхнаха в Зоологическата градина в Бърлад.

Следващият ден отново започна със среща с местен зеленчукопроизводител г-н Чимпиану Дорел в неговата земеделска ферма и огромна оранжерия в Трестиана (село на 12 км от село Зорлени, където се намира технологичната гимназия „Марсел Гугуяну“).

Учениците бяха напътствани от собственика и неговите работници, за да видят разсада и как се подготвя оранжерията за сезона. Те разбраха кой отговаря за различните задачи и колко много работа е необходима.

В отговор на любопитството на учениците собственикът сподели, че е започнал тази оранжерия преди пет години. Той каза, че не може да се изгради бизнес без да се вземе заем от банка. Той си спомни, че една зима банката удвоила лихвите по кредита му и това го накарало да положи усилия и да изплати заема.

Г-н Дорел и съпругата му споделиха, че работят по цял ден, дори до 22 часа. Собствениците казаха, че земеделието може да бъде по-лесно, ако успеете да планирате работата по подходящ начин.

В края на посещението, като съвет към учениците, собственикът на фермата каза, че трябва да правят това, което им харесва. Ако човек прави това, което му харесва, всичко ще се получи; няма да почувствате, че работите. Той каза: "Аз самият правя това, което ми харесва!"

Денят приключи с изпълнение на проектни дейности – работа по създаване на брошури за участието на учениците в проекта. Тези дейности в училище се оказаха любими на учениците от трите държави, тъй като имаха възможност да контактуват един с друг и да създадат приятелства, „които никога няма да приключат“.

Предпоследният ден беше планиран за пътуване до близкия град Яши. Тук те посетиха Университета в Яши за селско стопанство, където им бе представена презентация за предприемачеството от преподавател в университета, който им обясни, че е важно да се учат постоянно, независимо от кого – родител, съсед, приятел учител и т.н. В дискусия с преподавател от университета учениците имаха възможност да се потопят в изследователската атмосфера на университетските мини-фабрики, където видяха и научиха как се произвежда бира и млечни продукти.

Посещение беше организирано и в библиотеката на Техническия университет в Яши, в ботаническата градина в Яши, която е най-голямата в региона и е впечатляваща с територията, на която е разположена и с видовото си многообразие.

През последния ден учениците посетиха музей „Василий Парван“ в Бърлад, където се насладиха на творбите на изкуството и научиха много детайли от румънската история. Учениците попълваха и бележници за впечатленията си от проведената мобилност, което беше част от оценката, която дадоха за проекта като цяло. Мобилността в Румъния приключи с обсъждане на предстоящи проектни дейности.

